

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MELCHIOR WATHELET
της 29ης Μαΐου 2018¹

Υπόθεση C-287/17

Česká pojišťovna a.s.
κατά
WCZ, spol. s r.o.

[αίτηση του Okresní soud v Českých Budějovicích
(περιφερειακού δικαστηρίου České Budějovice, Τσεχική Δημοκρατία)
για την έκδοση προδικαστικής απόφασεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Δίκαιο των επιχειρήσεων – Καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές – Οδηγία 2011/7/ΕΕ – Άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3 – Αποζημίωση όσον αφορά τα έξοδα για την είσπραξη απαιτήσεως – Έξοδα οχλήσεως»

1. Η παρούσα αίτηση προδικαστικής απόφασεως, την οποία υπέβαλε το Okresní soud v Českých Budějovicích (περιφερειακό δικαστήριο České Budějovice, Τσεχική Δημοκρατία), αφορά το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3, της οδηγίας 2011/7/ΕΕ². Υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της ασφαλιστικής εταιρίας Česká pojišťovna a.s. και της εταιρίας WCZ, spol. s r.o. σχετικά με αποζημίωση για τα έξοδα εισπράξεως στα οποία η Česká pojišťovna υποβλήθηκε προκειμένου να της καταβληθούν τα οφειλόμενα από τη WCZ ασφάλιστρα.

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης

2. Οι αιτιολογικές σκέψεις 19 έως 21 της οδηγίας 2011/7 έχουν ως εξής:

«(19) Είναι αναγκαία η ικανή αποζημίωση των πιστωτών για τα έξοδα είσπραξης που οφείλονται στις καθυστερήσεις πληρωμών, ώστε να αποτρέπονται τέτοιου είδους καθυστερήσεις. Τα έξοδα είσπραξης θα πρέπει, επίσης, να περιλαμβάνουν την είσπραξη του διοικητικού κόστους και την αποζημίωση για το εσωτερικό κόστος που οφείλεται στην καθυστέρηση της πληρωμής για την οποία η παρούσα οδηγία θα πρέπει να καθορίσει ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό το οποίο θα μπορεί να αθροίζεται με τον τόκο υπερημερίας. Η αντιστάθμιση σε μορφή κατ' αποκοπήν ποσού θα πρέπει να αποσκοπεί στον περιορισμό του διοικητικού και του εσωτερικού κόστους που συνεπάγεται η είσπραξη. Η αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης θα πρέπει να καθορίζεται με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων, σύμφωνα με τις οποίες το εθνικό δικαστήριο μπορεί να χορηγεί στον πιστωτή αποζημίωση για κάθε πρόσθετη ζημία που συνδέεται με την καθυστερημένη πληρωμή του οφειλέτη.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

² Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (ΕΕ 2011, L 48, σ. 1).

(20) Εκτός από την απαίτηση καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού για τα έξοδα είσπραξης, οι πιστωτές θα πρέπει να έχουν και δικαίωμα αποζημίωσης για τα άλλα έξοδα είσπραξης που προκύπτουν εξαιτίας της υπερημερίας του οφειλέτη. Στα εν λόγω έξοδα θα πρέπει να συγκαταλέγονται ιδίως αυτά που προέκυψαν για τους πιστωτές εξαιτίας της χρήσης δικηγόρου ή οργανισμού είσπραξης οφειλών.

(21) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να προβλέπουν ως αποζημίωση για το κόστος είσπραξης ποσά κατ' αποκοπήν υψηλότερα και συνεπώς ευνοϊκότερα για τον πιστωτή ή να αυξάνουν τα ποσά αυτά, μεταξύ άλλων προκειμένου να συμβαδίζουν με τον πληθωρισμό.»

3. Το άρθρο 6 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης», προβλέπει:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, εφόσον καθίσταται απαιτητός τόκος υπερημερίας σε εμπορικές συναλλαγές σύμφωνα με το άρθρο 3 ή το 4, ο πιστωτής δικαιούται να λάβει από τον οφειλέτη τουλάχιστον το σταθερό ποσό των 40 ευρώ.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το κατά την παράγραφο 1 κατ' αποκοπήν ποσό είναι απαιτητό χωρίς να απαιτείται όχληση και ως αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης του πιστωτή.

3. Ο πιστωτής δικαιούται, επιπλέον του κατά την παράγραφο 1 κατ' αποκοπήν ποσού, να ζητήσει από τον οφειλέτη εύλογη αποζημίωση για οποιαδήποτε σχετικά υπολειπόμενα έξοδα είσπραξης πάνω από το κατ' αποκοπήν ποσό, που οφείλονται στην καθυστερημένη πληρωμή του οφειλέτη. Τούτο θα μπορούσε να περιλαμβάνει δαπάνες που οφείλονται, μεταξύ άλλων, στη χρήση δικηγόρου ή οργανισμού είσπραξης οφειλών.»

4. Το άρθρο 12 της ίδιας οδηγίας ορίζει:

«[...]

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρήσουν σε ισχύ ή να θεσπίσουν διατάξεις ευνοϊκότερες για τον πιστωτή από τις διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με την παρούσα οδηγία.

4. Κατά τη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, τα κράτη μέλη αποφασίζουν σχετικά με την εξαίρεση συμβάσεων που έχουν συναφθεί πριν από τις 16 Μαρτίου 2013.»

2. Το τσεχικό δίκαιο

5. Το άρθρο 369, παράγραφος 1, τελευταία περίοδος, του zákonník č. 513/1991, obchodní zákonník (νόμου 513/1991 με τον οποίο θεσπίστηκε εμπορικός κώδικας), όπως τροποποιήθηκε με τον zákonník č. 179/2013 (νόμο 179/2013), ορίζει:

«Επιπλέον του δικαιώματος για λήψη τόκων υπερημερίας, ο πιστωτής δικαιούται ένα ελάχιστο ποσό ως αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης της απαιτήσεως, το ύψος και οι προϋποθέσεις της οποίας καθορίζονται με κυβερνητικό διάταγμα.»

6. Το άρθρο 3 του nařízení vlády č. 351/2013 (κυβερνητικού διατάγματος 351/2013) με το οποίο, κατά το αιτούν δικαστήριο, μεταφέρθηκε στο τσεχικό δίκαιο το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7 (στο εξής: κυβερνητικό διάταγμα), ορίζει:

«Σε περίπτωση αμοιβαίων υποχρεώσεων μεταξύ επιχειρήσεων [...], το ελάχιστο ποσό των εξόδων εισπράξεως κάθε απαιτήσεως ορίζεται στο ποσό των 1 200 [τσεχικών κορωνών (CZK) (περίπου 47 ευρώ)]».

7. Το άρθρο 121, παράγραφος 3, του zákon č. 40/1964, občanský zákoník (νόμου 40/1964 με τον οποίο θεσπίστηκε αστικός κώδικας) ορίζει:

«Τα παρεπόμενα ποσά μιας απαιτήσεως είναι οι τόκοι, οι τόκοι υπερημερίας, οι ποινικές ρήτρες λόγω καθυστερήσεως, καθώς και τα έξοδα εισπράξεως.»

8. Το άρθρο 142, παράγραφος 1, του zákon č. 99/1963, občanský soudní řád (νόμου 99/1963 με τον οποίο θεσπίστηκε κώδικας πολιτικής δικονομίας) ορίζει:

«Το δικαστήριο επιδικάζει, υπέρ του εν όλω νικήσαντος διαδίκου και κατά του ηττηθέντος διαδίκου, αποζημίωση όσον αφορά τα αναγκαία έξοδα για την αποτελεσματικής άσκηση ή προάσπιση δικαιωμάτων του.»

9. Κατά το άρθρο 142a, παράγραφος 1, του ίδιου κώδικα:

«Ο ενάγων, ο οποίος νίκησε σε δίκη σχετική με την εκπλήρωση υποχρεώσεως, δικαιούται να εισπράξει αποζημίωση από τον εναγόμενο για τα καταβληθέντα δικαστικά έξοδα μόνον αν, εντός χρονικού διαστήματος [επτά] τουλάχιστον ημερών προ της καταθέσεως της αγωγής, είχε αποστείλει στον εναγόμενο ή στον αντίκλητό του, στην τελευταία γνωστή διεύθυνση, έγγραφο οχλήσεως.»

II. Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

10. Η Česká rojišťovna και η WCZ συνήψαν στις 7 Νοεμβρίου 2012 σύμβαση ασφαλίσεως με έναρξη ισχύος της ασφαλίσεως την ίδια ημερομηνία.

11. Με επιστολή της 10ης Μαρτίου 2015, η Česká rojišťovna γνωστοποίησε στη WCZ καταγγελία της συμβάσεως ασφαλίσεως από τις 25 Φεβρουαρίου 2015, λόγω μη καταβολής ασφαλιστρών από τη WCZ, και ζήτησε από την τελευταία να της καταβάλει τα οφειλόμενα ασφαλιστρα για το χρονικό διάστημα από τις 7 Νοεμβρίου 2014 έως τις 26 Φεβρουαρίου 2015, τα οποία ανέρχονταν στο ποσό των 1 160 CZK (περίπου 45 ευρώ). Συνολικά, η Česká rojišťovna όχλησε τη WCZ τέσσερις φορές πριν προσφύγει ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

12. Η Česká rojišťovna ζητεί ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου να καταδικαστεί η WCZ στην καταβολή, αφενός, του ως άνω ποσού των 1 160 CZK (περίπου 45 ευρώ), προσαυξημένου με τους νόμιμους τόκους υπερημερίας, για το χρονικό διάστημα από τις 25 Φεβρουαρίου 2015 μέχρι την εξόφληση των οφειλόμενων ασφαλιστρών και, αφετέρου, αποζημιώσεως για τα έξοδα εισπράξεως της απαιτήσεώς της, τα οποία ανέρχονται στο ποσό των 1 200 CZK (περίπου 47 ευρώ). Επιπροσθέτως, η Česká rojišťovna ζητεί να καταδικαστεί η WCZ στα δικαστικά έξοδα.

13. Αφότου διαπίστωσε ότι το εθνικό δίκαιο προβλέπει την επιδίκαση από τα δικαστήρια, ως δικαστικών εξόδων, επίσης των δαπανών που αφορούν μία άπαξ όχληση προς τον εναγόμενο πριν από την άσκηση αγωγής, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν, επιπλέον της κατ' αποκοπήν αποζημιώσεως για τα έξοδα εισπράξεως σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7, πρέπει να επιδικαστεί αποζημίωση για τα έξοδα οχλήσεως σύμφωνα με το εθνικό δικονομικό δίκαιο. Το ανωτέρω δικαστήριο επισημαίνει συγκεκριμένα ότι, κατά την αιτιολογική σκέψη 19 της εν λόγω

οδηγίας, η κατ' αποκοπήν αποζημίωση του άρθρου 6 της ίδιας οδηγίας πρέπει να περιλαμβάνει επίσης τα έξοδα του ενάγοντος για τις οχλήσεις. Αυτό έχει ως συνέπεια, κατά το εν λόγω δικαστήριο, ότι αν επιδικαστούν αμφότερα τα ανωτέρω ποσά (βάσει του προαναφερθέντος άρθρου 6 και των εθνικών δικονομικών κανόνων) ο ενάγων θα αποζημιωθεί δύο φορές για την ίδια αιτία.

14. Το ερώτημα αυτό έχει κεντρική σημασία στο πλαίσιο της υποθέσεως που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, καθόσον η Česká pojišťovna ζητεί να της καταβληθεί κατ' αποκοπήν αποζημίωση ύψους 1 200 CZK (περίπου 47 ευρώ) κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3 του κυβερνητικού διατάγματος και του άρθρου 6 της οδηγίας 2011/7, καθώς και, κατ' εφαρμογήν του εθνικού δικαίου, αποζημίωση για τα έξοδα νομικής εκπροσωπήσεως, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων οχλήσεως πριν από την άσκηση της αγωγής, που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο.

15. Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3, της οδηγίας [2011/7] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, την έννοια ότι το δικαστήριο πρέπει να επιδικάζει στον ενάγοντα, του οποίου η αγωγή έγινε δεκτή σε διαφορά που αφορούσε την είσπραξη οφειλής γεννηθείσας δυνάμει εμπορικής συναλλαγής από τις αναφερόμενες στο άρθρο 3 ή στο άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας, το ποσό των 40 ευρώ (ή την αντίστοιχη αξία σε εθνικό νόμισμα) καθώς και αποζημίωση για τα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων οχλήσεως του εναγομένου πριν από την άσκηση της αγωγής, ανερχόμενη στο ποσό που ορίζει το δικονομικό δίκαιο του κράτους μέλους;»

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

16. Ουδείς εκ των διαδίκων της κύριας δίκης θεώρησε αναγκαίο να καταθέσει γραπτές παρατηρήσεις στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας. Πράγματι, μόνον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο. Επιπλέον, δεν ζητήθηκε η διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως ούτε οργανώθηκε αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο επ' ακροατηρίου συζήτηση. Εντούτοις, προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, έκρινα απαραίτητο να καλέσω τους ανωτέρω καθώς και την Τσεχική Κυβέρνηση να απαντήσουν εγγράφως σε ορισμένες ερωτήσεις, στις οποίες απάντησαν η Τσεχική Κυβέρνηση και η Επιτροπή.

IV. Ανάλυση

A. Προκαταρκτική παρατήρηση

17. Για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 21 και 22 της αποφάσεως της 16ης Φεβρουαρίου 2017, IOS Finance EFC (C-555/14, EU:C:2017:121), εν προκειμένω δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι η οδηγία 2011/7 έχει εφαρμογή *ratione temporis*. Σε αντίθεση με τη θέση που είχε υποστηρίξει στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η ανωτέρω απόφαση, η Επιτροπή δέχεται στις παρατηρήσεις της ότι έχει εφαρμογή η οδηγία 2011/7, παρά το γεγονός ότι η Τσεχική Δημοκρατία έκανε χρήση της ευχέρειας που παρέχει στα κράτη μέλη το άρθρο 12, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας να εξαιρέσουν από την εφαρμογή της οδηγίας τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν από την ημερομηνία που καθορίζεται στο άρθρο 12, παράγραφος 1, της οδηγίας για τη μεταφορά της στο εσωτερικό δίκαιο. Στην απάντησή της στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου, ούτε η Τσεχική Κυβέρνηση αμφισβήτησε ότι έχει εφαρμογή η οδηγία 2011/7.

B. Η νομολογία

18. Αν δεν κάνω λάθος, το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7 δεν έχει ακόμη ερμηνευθεί από το Δικαστήριο³.

19. Εντούτοις, όσον αφορά την προϊσχύσασα οδηγία, ήτοι την οδηγία 2000/35/EK⁴, η απόφαση της 10ης Μαρτίου 2005, QDQ Media (C-235/03, EU:C:2005:147), ερμήνευσε το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', της οδηγίας αυτής, το οποίο αντιστοιχεί, σε ορισμένο βαθμό, στο άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/7.

20. Το Δικαστήριο στην υπόθεση εκείνη είχε ασχοληθεί με το ζήτημα αν, στο πλαίσιο της προστασίας του δανειστή η οποία προβλέπεται από την οδηγία 2000/35/EK, μπορούν να θεωρηθούν έξοδα εισπράξεως της οφειλής οι δαπάνες εκπροσωπήσεως από δικηγόρο στη διαδικασία εκδόσεως διαταγής πληρωμής για την είσπραξη της οφειλής αυτής. Το Δικαστήριο έκρινε ότι, αν δεν υπάρχει η δυνατότητα, βάσει του εθνικού δικαίου, να συνυπολογιστούν στα έξοδα στα οποία μπορεί να καταδικαστεί ένας ιδιώτης οφειλέτης χρέους από παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών οι δαπάνες από τη μεσολάβηση δικηγόρου υπέρ του δανειστή κατά τη διάρκεια ένδικης διαδικασίας εισπράξεως του χρέους αυτού, η οδηγία 2000/35 δεν μπορεί να χρησιμεύσει αυτοτελώς ως βάση της δυνατότητας αυτής.

21. Αυτό το είδος εξόδων προβλέφθηκε ρητώς στο άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/7 ως υπαγόμενο στα «έξοδα είσπραξης πάνω από το κατ' αποκοπήν ποσό, που οφείλονται στην καθυστερημένη πληρωμή του οφειλέτη».

Γ. Η γνώμη μου

22. Κατόπιν αναλύσεως της οδηγίας 2011/7 υπό τελεολογική και γραμματική, καθώς και συστηματική και ιστορική θεώρηση, φρονώ ότι, αντίθετα από ό,τι θα μπορούσε να συναχθεί από την αιτιολογική σκέψη 20 της εν λόγω οδηγίας, το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής –ως ελάχιστο ποσό που επιβάλλεται στα κράτη μέλη– δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι σκοπό έχει να καλύψει κατά εξαντλητικό τρόπο την αποζημίωση για ορισμένα είδη εξόδων εισπράξεως (εν προκειμένω, των «εσωτερικών» ή «διοικητικών» εξόδων εισπράξεως, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα έξοδα οχλήσεως). Επομένως, η εύλογη αποζημίωση, στην οποία αναφέρεται το άρθρο 6, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας, δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αφορά μόνο τα «άλλα» έξοδα εισπράξεως στα οποία υποβάλλεται ο πιστωτής.

1. Ο σκοπός και το γράμμα της οδηγίας 2011/7

23. Ο σκοπός της οδηγίας 2011/7 είναι, κατά το άρθρο της 1, η καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, προκειμένου να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να ενισχυθεί με τον τρόπο αυτόν η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των ΜΜΕ (μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων).

3 Διάφορες αποφάσεις αφορούν την ερμηνεία άλλων διατάξεων της οδηγίας αυτής: ειδικότερα, η απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2015, Federconsorzi και Liquidazione giudiziale dei beni ceduti ai creditori della Federconsorzi (C-104/14, EU:C:2015:125) (για την ερμηνεία των άρθρων 7 και 12 της εν λόγω οδηγίας)· η απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2017, IOS Finance EFC (C-555/14, EU:C:2017:121) (για τη συμβατότητα με την οδηγία αυτή, και ειδικότερα με το άρθρο της 7, παράγραφοι 2 και 3, εθνικής ρυθμίσεως η οποία επιτρέπει στον πιστωτή να παραιτηθεί από την απαίτηση τόκων υπερημερίας και αποζημιώσεως για τα έξοδα εισπράξεως ως αντάλλαγμα για την άμεση καταβολή του κεφαλαίου των απαιτητών οφειλών), και η απόφαση της 1ης Ιουνίου 2017, Zarski (C-330/16, EU:C:2017:418) (στην ουσία, για την ερμηνεία του άρθρου 12 της εν λόγω οδηγίας σχετικά με τη μεταφορά της στο εσωτερικό δίκαιο). Επιπλέον, ενώπιον του Δικαστηρίου εκκρεμεί η υπόθεση Gambietz (C-131/18), η οποία σχετίζεται με το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/7 και αφορά περίπτωση παρόμοια με την παρούσα υπόθεση.

4 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (ΕΕ 2000, L 200, σ. 35).

24. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 12 της εν λόγω οδηγίας, η καθυστέρηση πληρωμής αποτελεί παράβαση συμβατικής υποχρέωσης, έχουσα γίνει οικονομικά ελκυστική για τους οφειλότες στα περισσότερα κράτη μέλη λόγω των χαμηλών ή των ανύπαρκτων τόκων υπερημερίας που επιβάλλονται στις καθυστερήσεις πληρωμών⁵ και/ή της βραδύτητας των διαδικασιών εισπράξεως. Ο νομοθέτης έκρινε ότι απαιτούνται αναστροφή της τάσεως αυτής και αποθάρρυνση της καθυστέρησης πληρωμών.

25. Επομένως, η οδηγία αυτή αποσκοπεί στην αποτελεσματική προστασία του πιστωτή κατά των καθυστερήσεων πληρωμών⁶, η δε προστασία αυτή πρέπει να παρέχει σε αυτόν την κατά το δυνατόν πληρέστερη αποζημίωση για τα έξοδα εισπράξεως στα οποία έχει υποβληθεί.

26. Ήδη, επί της βάσεως αυτής, ο περιορισμός της αποζημίωσης δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/7 σε ορισμένες μόνο κατηγορίες εξόδων του πιστωτή θα ερχόταν σε αντίφαση με τον βασικό κανόνα ότι ο πιστωτής έχει δικαίωμα εύλογης αποζημίωσης⁷ για όλα τα έξοδα εισπράξεως λόγω καθυστέρησης πληρωμής.

27. Στην πράξη, ένας τέτοιος περιορισμός θα σήμαινε ότι για ορισμένα έξοδα του πιστωτή δεν θα μπορούσε να επιδικαστεί καμία απολύτως αποζημίωση, πράγμα καταφανώς αντίθετο με τον σκοπό της οδηγίας να καταστήσει την καθυστέρηση πληρωμής λιγότερο ελκυστική από οικονομικής απόψεως και να αποθαρρύνει τις καθυστερήσεις πληρωμών⁸.

28. Το γράμμα της οδηγίας 2011/7 αποδίδει ορθά τον σκοπό της.

29. Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/7, ο πιστωτής δικαιούται να λάβει από τον οφειλέτη τουλάχιστον ένα κατ' αποκοπήν ποσό 40 ευρώ [που στο τσεχικό δίκαιο καθορίζεται σε 1 200 CZK (περίπου 47 ευρώ) με το άρθρο 3 του κυβερνητικού διατάγματος].

30. Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας κατ' αποκοπήν ποσό είναι απαιτητό χωρίς να είναι αναγκαία όχληση και αποτελεί αποζημίωση για τα έξοδα εισπράξεως του πιστωτή, χωρίς να γίνεται διάκριση μεταξύ των εξόδων αυτών⁹.

31. Το δικαίωμα του πιστωτή να λάβει αποζημίωση για τα έξοδά του πέραν του κατ' αποκοπήν ποσού των 40 ευρώ προκύπτει σαφώς από το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/7 το οποίο προβλέπει αποζημίωση για «οποιαδήποτε σχετικά υπολειπόμενα έξοδα είσπραξης πάνω από το κατ' αποκοπήν ποσό, που οφείλονται στην καθυστερημένη πληρωμή του οφειλέτη». Επομένως, η αποζημίωση αυτή αφορά τα «υπολειπόμενα» έξοδα που δεν καλύπτονται από το κατ' αποκοπήν ποσό.

32. Επιπλέον, το άρθρο 12, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/7, κατά το οποίο τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρήσουν σε ισχύ ή να θεσπίσουν διατάξεις ευνοϊκότερες για τον πιστωτή από τις διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με την εν λόγω οδηγία, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ειδικά ότι η οδηγία αυτή δεν εμποδίζει εθνικές ρυθμίσεις που αναγνωρίζουν στον πιστωτή κατ' αποκοπήν αποζημίωση ανώτερη του ελάχιστου ποσού των 40 ευρώ.

5 Απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2017, IOS Finance EFC (C-555/14, EU:C:2017:121, σκέψη 24).

6 Βλ., σχετικά με την οδηγία 2000/35, απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2016, Nemeč (C-256/15, EU:C:2016:954, σκέψη 50).

7 Η αιτιολογική σκέψη 19 της οδηγίας 2011/7 κάνει λόγο για ικανή αποζημίωση.

8 Βλ. αιτιολογική σκέψη 12 της οδηγίας 2011/7, in fine, κατά την οποία δεν θα πρέπει στο πλαίσιο της οδηγίας «ο αποκλεισμός του δικαιώματος αποζημίωσης για τα έξοδα είσπραξης να θεωρείται καταφανώς καταχρηστικός».

9 Αντίθετα με αυτό που θα μπορούσε να συναχθεί από την αιτιολογική σκέψη 20 της εν λόγω οδηγίας, η οποία κάνει λόγο, χωρίς να περιέχει ορισμό των σχετικών όρων, για «εσωτερικά» έξοδα και «άλλα έξοδα». Θα επανέλθω στο ζήτημα αυτό [ΣτΜ: ο όρος «εσωτερικά» (internes) που υπάρχει στο γαλλικό κείμενο απουσιάζει από το ελληνικό κείμενο, όπου γίνεται αναφορά απλά σε «έξοδα»].

33. Τούτου δοθέντος, αν ο εθνικός νομοθέτης ακολουθεί αυτήν την προσέγγιση, σε αυτόν εναπόκειται να επιλέξει τον κατάλληλο τρόπο εφαρμογής, όπως επί παραδείγματι τον καθορισμό ενός ποσού κυμαινόμενου ανάλογα με το ύψος της απαιτήσεως¹⁰.

2. Οι αιτιολογικές σκέψεις 19 και 20 της οδηγίας 2011/7

34. Έχοντας επίγνωση ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, «το προοίμιο μιας [...] πράξεως [του δικαίου της Ένωσης] δεν είναι νομικώς δεσμευτικό και δεν μπορεί να αποτελέσει βάση για παρέκκλιση από τις διατάξεις της οικείας πράξεως ούτε για την ερμηνεία των διατάξεων αυτών κατά τρόπο προδήλως αντίθετο προς το γράμμα τους»¹¹, θεωρώ σκόπιμο να σχολιάσω τις αιτιολογικές σκέψεις 19 και 20 της οδηγίας 2011/7, που διαφοροποιούν τα είδη εξόδων του πιστωτή, δείχνοντας να επιφυλάσσουν για τα «εσωτερικά» ή «διοικητικά» έξοδα την κατ' αποκοπήν αποζημίωση που θα πρέπει να τα καλύπτει πλήρως και για τα «άλλα» έξοδα εισπράξεως την αποζημίωση που υπερβαίνει τα 40 ευρώ.

35. Αυτές οι έννοιες των «εσωτερικών εξόδων» ή «διοικητικών εξόδων» εμφανίστηκαν κατά τη γένεση της οδηγίας.

36. Στην πρότασή της, η Επιτροπή είχε επιλέξει, αφενός, μια αυτόματη αποζημίωση για τα έξοδα εισπράξεως, για τα οποία δεν υπήρχε άλλος ορισμός, υπολογιζόμενη αναλόγως του ποσού της ανεξόφλητης απαιτήσεως (και η οποία μπορούσε να φθάνει έως το 1% απαιτήσεων ίσων ή μεγαλύτερων των 10 000 ευρώ) και, αφετέρου, μια εύλογη αποζημίωση για όλα τα σχετικά «υπολειπόμενα» έξοδα εισπράξεως. Κατά την αιτιολογική έκθεση, με την τροποποίηση αυτή «η αόριστη έννοια των “εξόδων εισπραξης” αντικαθίσταται από ένα νέο σύστημα με το οποίο ορίζεται συγκεκριμένο ποσό για τα εσωτερικά έξοδα εισπραξης»¹².

37. Η αρμόδια για την εξέταση της ανωτέρω προτάσεως επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εισήγαγε το ανώτατο όριο των 40 ευρώ, ανεξαρτήτως του ποσού της καθυστερούμενης απαιτήσεως, με την αιτιολογία ότι «το ποσοστό αποζημίωσης 1% χωρίς περιορισμό ποσού, για τις καθυστερήσεις πληρωμών ύψους 10 000 ή περισσότερων ευρώ, θα ήταν δυνατόν να οδηγήσει σε σημαντικό και δυσανάλογο κόστος για τις συναλλαγές μεγάλης αξίας και να μην αντανakλά το πραγματικό κόστος»¹³.

38. Στη θέση του που καθορίστηκε σε πρώτη ανάγνωση, το Κοινοβούλιο διατήρησε το ανώτατο όριο των 40 ευρώ. Επιπλέον, διευκρίνισε ότι η εύλογη αποζημίωση που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/7 έχει εφαρμογή για τα άλλα έξοδα πάνω από το ποσό των 40 ευρώ. Η διευκρίνιση αυτή επιβεβαιώνει το γεγονός ότι το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ δεν αποσκοπεί στην πλήρη αποζημίωση για τα «εσωτερικά» ή «διοικητικά» έξοδα εισπράξεως. Πάντως, το Κοινοβούλιο, στη θέση του που καθορίστηκε σε πρώτη ανάγνωση, ήταν αυτό που εισήγαγε την

10 Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση της Ιρλανδίας, της οποίας η εθνική νομοθεσία [Statutory Instrument No. 580/2012 – European Communities (Late Payment in Commercial Transactions) Regulations 2012 (κανονιστική πράξη 580/2012 – Ευρωπαϊκή Ένωση (καθυστέρηση πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές) κανονισμός 2012] προβλέπει κατ' αποκοπήν ποσό 40 ευρώ αν η ανεξόφλητη οφειλή είναι κατώτερη των 1 000 ευρώ, κατ' αποκοπήν ποσό 70 ευρώ αν η ανεξόφλητη οφειλή κυμαίνεται μεταξύ 1 000 και 10 000 ευρώ και κατ' αποκοπήν ποσό 100 ευρώ αν η ανεξόφλητη οφειλή υπερβαίνει τα 10 000 ευρώ.

11 Απόφαση της 19ης Ιουνίου 2014, Karen Millen Fashions (C-345/13, EU:C:2014:2013, σκέψη 31).

12 Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, 2009/0054(COD), σ. 7. Επιπλέον, «η αναδιατύπωση της οδηγίας [2000/35] αποσκοπεί στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των μέτρων για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών μέσω της εισαγωγής του δικαιώματος για την εισπραξη των διοικητικών εξόδων και για αποζημίωση όσον αφορά τα εσωτερικά έξοδα που οφείλονται στις καθυστερήσεις πληρωμών» (βλ. την εν λόγω πρόταση οδηγίας, σ. 5).

13 Έκθεση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, A7-0136/2010, σ. 21.

αντίληψη, που εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 19 της εν λόγω οδηγίας, ότι η κατ' αποκοπήν αποζημίωση αποσκοπεί στον περιορισμό των εσωτερικών ή διοικητικών εξόδων εισπράξεως, και εκείνο που πρότεινε (βλ. αιτιολογική σκέψη 20 της εν λόγω οδηγίας) ότι το δικαίωμα για την πληρωμή ενός κατ' αποκοπήν ποσού αφορά τα *εσωτερικά* έξοδα εισπράξεως¹⁴.

39. Κατά συνέπεια, οι έννοιες αυτές περιελήφθησαν στις αιτιολογικές σκέψεις 19 και 20 της οδηγίας 2011/7, αφήνοντας να νοηθεί ότι τα «υπολειπόμενα» έξοδα που μνημονεύονται στο άρθρο 6, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας είναι «εξωτερικά» έξοδα, πολλώ δε μάλλον εφόσον τόσο η αιτιολογική σκέψη 20 όσο και το άρθρο 6, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας αναφέρουν τα έξοδα στα οποία οι πιστωτές υποβλήθηκαν λόγω της χρήσεως δικηγόρου ή οργανισμού εισπράξεως οφειλών, ήτοι «εξωτερικά» έξοδα για την επιχείρηση.

40. Διάφορα είναι τα επιχειρήματα βάσει των οποίων τείνω να απορρίψω τη θέση ότι η εν λόγω οδηγία εισάγει διάκριση των εξόδων του πιστωτή σε «εσωτερικά» ή «διοικητικά» έξοδα που καλύπτονται μόνο από την κατ' αποκοπήν αποζημίωση και «άλλα»¹⁵ (ή «εξωτερικά») έξοδα που καλύπτονται από μια συμπληρωματική (εύλογη, όπως ορίζει το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/7) αποζημίωση¹⁶.

41. Κατ' αρχάς, οι έννοιες αυτές έλειπαν από την οδηγία 2000//35 η οποία προέβλεπε, στο άρθρο της 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', ότι ο δανειστής δικαιούται να ζητήσει από τον οφειλέτη «εύλογη αποζημίωση για όλα τα σχετικά έξοδα εισπράξεως που οφείλονται στην καθυστερημένη πληρωμή» του οφειλέτη (η υπογράμμιση δική μου). Πάντως, η οδηγία 2011/7, η οποία αντικατέστησε την οδηγία 2000/35, είχε ως σκοπό να ενισχύσει την καταπολέμηση της καθυστέρησης πληρωμής στις εμπορικές συναλλαγές και βεβαίως δεν είχε σκοπό να δυσχεράνει την αποζημίωση του δανειστή.

42. Περαιτέρω, η διάκριση των εξόδων του πιστωτή σε κατηγορίες δεν βρίσκει έρεισμα στο γράμμα του άρθρου 6 της οδηγίας 2011/7. Κατά την παράγραφο 1 της οδηγίας αυτής, το κατ' αποκοπήν ποσό προβλέπεται ως ελάχιστο ποσό. Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας, το ποσό αυτό είναι απαιτητό χωρίς όχληση και ως αποζημίωση για τα έξοδα εισπράξεως του πιστωτή. Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 3, της ίδιας οδηγίας, ο πιστωτής μπορεί να ζητήσει από τον οφειλέτη τα «υπολειπόμενα» έξοδα εισπράξεως (ήτοι πλην αυτών που καλύπτονται από το κατ' αποκοπήν ποσό) ούτως ώστε να υπάρξει «εύλογη αποζημίωση».

43. Πέραν αυτού, όπως υποστηρίζει η Τσεχική Κυβέρνηση, διάκριση των εξόδων σε κατηγορίες δεν μπορεί να συναχθεί ούτε από την απαρίθμηση, εν είδει παραδείγματος, των εξόδων που ο πιστωτής μπορεί να αποδείξει σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/7. Πράγματι, η απαρίθμηση αυτή, που εισήχθη στο κείμενο της οδηγίας επί τη βάσει των τροπολογιών του Κοινοβουλίου, σκοπό είχε μόνο να εξηγήσει για ποια έξοδα πρόκειται¹⁷ και όχι να τροποποιήσει τον βασικό κανόνα που εφαρμοζόταν μέχρι τότε υπό την οδηγία 2000/35, ήτοι ότι ο πιστωτής δικαιούται εύλογης αποζημίωσης για όλα τα έξοδα. Ίσως, το παράδειγμα αυτό απηχούσε την απόφαση της 10ης Μαρτίου 2005, QDQ Media (C-235/03, EU:C:2005:147) (βλ. σημεία 19 και 21 των παρουσών προτάσεων).

14 Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που καθορίστηκε σε πρώτη ανάγνωση στις 20 Οκτωβρίου 2010 ενόψει της εκδόσεως της οδηγίας 2011/.../ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (αναδιατύπωση), EP-PE_TC1-COD(2009)0054 [ΣτΜ: ο όρος «εσωτερικά» απουσιάζει και εδώ από το ελληνικό κείμενο].

15 Σε άλλες γλωσσικές αποδόσεις της αιτιολογικής σκέψεως 20 δεν χρησιμοποιείται η λέξη «άλλα» [ΣτΜ: όπως στο γαλλικό κείμενο], αλλά η λέξη «overige» στο ολλανδικό κείμενο, η λέξη «restanti» στο ιταλικό κείμενο και η λέξη «demás» στο ισπανικό κείμενο, πράγμα που δεν υποδηλώνει διαφοροποίηση του είδους των εξόδων. Άλλες γλωσσικές αποδόσεις της οδηγίας δεν αντιπαραθέτουν τα μεν και τα «άλλα» έξοδα. Το αγγλικό κείμενο χρησιμοποιεί τη λέξη «any», το ιταλικό κείμενο τη λέξη «ogni», το ολλανδικό κείμενο τη λέξη «alle», το ισπανικό κείμενο τη λέξη «todos» και το ελληνικό κείμενο τη λέξη «οποιαδήποτε». Σαφώς περισσότερο από ό,τι η λέξη «άλλα», οι ανωτέρω γλωσσικές αποδόσεις αφορούν όλα τα έξοδα ή κάθε ένα εξ αυτών.

16 Η Τσεχική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αντιτίθενται επίσης σε αυτήν τη διάκριση μεταξύ κατηγοριών εξόδων, με κάθε κατηγορία να υπόκειται σε διαφορετικό καθεστώς, πράγμα που θα κατέληγε σε αδικαιολόγητη διακριτική μεταχείριση.

17 Βλ. τροπολογίες της 15ης Οκτωβρίου 2010 κατατεθείσες από την επιτροπή εσωτερικής αγοράς και προστασίας των καταναλωτών (έγγραφο του Κοινοβουλίου A7-0136/2010: βλ. τροπολογία 30).

44. Τέλος, η διάκριση των εξόδων σε κατηγορίες θα κατέληγε, επιπλέον, σε ένα παράδοξο. Φρονώ (όπως η Τσεχική Κυβέρνηση) ότι σε περίπτωση καθυστερήσεως πληρωμής ο πιστωτής θα μπορούσε να λάβει, για την είσπραξη της απαιτήσεώς του με τη βοήθεια νομικού της επιχειρήσεώς του, μόνο την κατ' αποκοπήν αποζημίωση των 40 ευρώ, ακόμη και αν θα ήταν σε θέση να αποδείξει ότι τα έξοδά του ήταν στην πραγματικότητα μεγαλύτερα. Από την άλλη πλευρά, στην περίπτωση που θα χρησιμοποιούσε τις υπηρεσίες εξωτερικού δικηγόρου, θα ήταν δυνατή η εύλογη αποζημίωση για όλα τα έξοδα άνω του κατ' αποκοπήν ποσού των 40 ευρώ για τα εσωτερικά έξοδα του πιστωτή. Επομένως, μια τέτοια ερμηνεία θα οδηγούσε σε αδικαιολόγητη διαφορετική μεταχείριση συγκρίσιμων περιπτώσεων. Επιπλέον, μια τέτοια ερμηνεία θα παρακινούσε στην πράξη τον πιστωτή να ανατρέξει σε εξωτερικές υπηρεσίες δικηγόρου αντί των, συνήθως λιγότερο επαχθών, υπηρεσιών των δικών του νομικών. Με άλλα λόγια, η διάκριση των εξόδων σε κατηγορίες θα μπορούσε να οδηγήσει σε τεχνητή και αδικαιολόγητη διόγκωση των απαιτήσεων που αποτελούν το αντικείμενο καθυστερήσεως πληρωμής, και μάλιστα σε υπερβολική αποζημίωση.

45. Εν κατακλείδι, κατά την άποψή μου, τα έξοδα που αφορά το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/7 είναι «άλλα» έξοδα που δεν καλύπτονται από το κατ' αποκοπήν ποσό και, επομένως, ο πιστωτής κάλλιστα δύναται να αποζημιωθεί για «εσωτερικά» ή «διοικητικά» έξοδα, αν υπερβαίνουν το ποσό αυτό.

46. Εξάλλου, το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ είναι απαιτητό χωρίς να απαιτείται αιτιολόγηση των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν («χωρίς να απαιτείται όχληση», κατά το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2011/7), είτε είναι «εσωτερικά» είτε όχι. Και τούτο, σε αντίθεση με τα άλλα ποσά που πρέπει σε αιτιολογηθούν.

47. Ως προς το θέμα αυτό, η οδηγία 2011/7 δεν διευκρινίζει πώς, κατόπιν μιας καθυστερήσεως πληρωμής από τον οφειλέτη, ο πιστωτής πρέπει να αξιώσει και να αιτιολογήσει τα έξοδα εισπράξεως που πραγματοποίησε πάνω από το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ, για τα οποία το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής διασφαλίζει σε αυτόν δικαίωμα αποζημιώσεως. Η θέσπιση των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής επαφίεται στην εκτίμηση του εθνικού νομοθέτη, ο οποίος δύναται, κατά το άρθρο 12, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/7, «να διατηρήσ[ει] σε ισχύ ή να θεσπίσ[ει] διατάξεις ευνοϊκότερες για τον πιστωτή από τις διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με την παρούσα οδηγία».

V. Πρόταση

48. Για τους λόγους αυτούς, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο προδικαστικό ερώτημα του Okresní soud v Českých Budějovicích (περιφερειακού δικαστηρίου České Budějovice, Τσεχική Δημοκρατία) ως εξής:

Το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3, της οδηγίας 2011/7/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, έχει την έννοια ότι ο πιστωτής δικαιούται να λάβει από τον οφειλέτη ένα κατ' αποκοπήν ποσό 40 ευρώ καθώς και την αποζημίωση για όλα τα έξοδα εισπράξεως που πραγματοποιήθηκαν λόγω της καθυστερήσεως της πληρωμής από τον οφειλέτη, αλλά μόνο για το μέρος των εξόδων αυτών που υπερβαίνει το εν λόγω κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ.